

DANSK FRILUFTSLIV

DANSK FORUM FOR NATUR- OG FRILUFTSLIV

NR. 77, MARTS 2009, PRIS: 40 KR.

DANSK FORUM FOR NATUR- OG FRILUFTSLIV

www.danskfriluftsliv.dk

Formand:

Mads Brodersen,
tlf. 64 48 15 85
info@friluftsskole.dk

Næstformand og sekretær:

Rasmus Simonsen,
tlf. 24 45 36 10
simonsenrasmus@gmail.com

Kasserer:

Erik Jegsen,
tlf. 64 72 26 73
jegsen@privat.dk

Dieter Toftkjær

tlf. 20 82 56 71
toftkjaer@gmail.com

Jesper Lind Nielsen

tlf 51 51 42 04
thor_dk@hotmail.com

Webmaster:

Mathilde Vædele Juel Jensen
mathilde_juel@yahoo.dk
Jacob Steensen
Jacob_Steensen@hotmail.com

Redaktion og annoncer:

Martin Johnsen (ansvarsh.)
tlf. 23 82 70 10
johnsenmartin@hotmail.com
Terkel Berg-Sørensen

Grafisk tilrettelægning:

Kristian Dueholm Jensen
tlf. 22 97 41 03
dueholm@gmail.com

Bogklubredaktion:

Martin Johnsen
bogklub@danskfriluftsliv.dk

For- og bagsidefoto:

Martin Johnsen

ISSN 0909 – 0614

I n d h o l d

3

Formanden har ordet

4

Indbydelse til årsmøde og seminar

6

En fantastisk friluftstur

11

Friluftsvejledning og naturvejlederordningen

13

Natur- og/eller friluftsliv i Vends...

16

Kender du typen?

21

Boganmeldelse

Foreningens formål

Foreningens formål er at skabe, udbygge og vedligeholde kontakt imellem personer, der arbejder med vejledning og undervisning i natur- og friluftsliv. Foreningen skal arbejde for at styrke danske naturoplysnings- og friluftslivstraditioner i samarbejde med vore nordiske nabolande med det formål at skabe harmoni mellem menneske og natur såvel som mellem mennesker.

Dansk Friluftsliv udgives af Dansk Forum for Natur- og Friluftsliv og udkommer fire gange årligt:

nr. 78	juni.	2009	deadline	1. feb.
nr. 79	okt.	2009	deadline	1. maj.
nr. 80	dec.	2009	deadline	1. sep.
nr. 81	marts.	2009	deadline	1. nov.

Annoncering:

Det er muligt at annoncere i bladet. Prisen er 1500 kr. for en hel side og 900 kr. for en halv side. Kontakt den annonceansvarlige for yderligere information om formater og priser.

FORMANDEN HAR ORDET

Af Mads Brodersen

SÅ GÅ DOG UD!

I skrivende stund drager danskerne på vinterferie med venner og familie. Væk fra det triste, grå og sjappede og op (eller ned) til høj sol og frost. Denne dragen bort er forståelig nok, da mange af os jo længes efter den virkelige vinter, sådan med frostvejr og sne. Vinteren (den virkelige) er netop draget kort forbi Danmark og sjap og tø er igen ved at blive hverdagen. Men den var forbi og sikken en lise. Der nåede lige at komme is i de inderste gemmer af vores salte farvande og et par af mine både blev fanget i denne is. Det er dog ikke det store problem, så længe der ikke er tale om mere end fast grødis (man siger også at isen er rådden). Men lidt vinterligt var det dog at fortage vintervagtbesøg hos bådene i de klare kolde dage. Jeg har nydt disse besøg på kysten og har tænkt meget på, at det nemt kan blive til for meget indesiddende kontorarbejde i denne kolde tid, hvis vi ikke passer på.

Så hermed en opfordring til at gå mere ud. Gå ud!

Denne opfordring skal ikke kun lyde fordi det er vinter, men også fordi jeg er lidt bekymret for os friluftsfolk. Mange af dem jeg kender gennem DFNF (forkortet da jeg ikke gider at skrive hele det meget lange navn) sidder mere og mere inde. Dette samtidig med at de/vi arbejder flere og flere timer med natur og friluftsliv. De/vi forsker, underviser, holder foredrag, filo-

soferer, skriver blade og meget mere. Alt sammen gode og vigtige ting, som gavner friluftslivet, men ikke vores egen tid derude. Derfor opfordringen igen, gå nu ud.

TIL SAGEN

Denne udgave af »Dansk Friluftsliv« er ikke et temanummer. Dog er der lagt vægt på at varme lidt op til vores årsmøde og seminar.

Vi har i år valgt at sætte fokus på naturvejledningen i friluftslivet, eller var det omvendt?

I de senere år er naturvejlederne blevet mere og mere opmærksomme på friluftslivet. Dette dels fordi der er kommet øget fokus på naturens gavnlige virkning på stort set alle menneskelige sammenhænge.

Det kan vi takke de indesiddende friluftsfolk, fra tidligere i teksten, for. Dels fordi der er kommet flere Friluftsvejledere i naturvejlederstillinger, eller var det omvendt?

Det er jo interessant at man nu skal til at dyrke friluftsvejledningen i naturvejledningen. Er vi på vej til en naturvejlederordning der kommer til at hedde *Friluftsv- og naturvejlederordningen*, eller omvendt? Det ville være dejligt og oplagt at få moderniseret begrebet og dermed tilskudsmulighederne.

Kommunerne har fået pålagt at højne folkesundheden. Dette klares i nogle kreative kommuner blandt andet ved at skabe nye og gode muligheder for bevægelse og rekreation, ikke mindst i naturen. Derfor søger

man i disse år Friluftsrådet om mere friluftssorienterede naturvejlederstillinger. Disse stillinger bliver da også ofte besat af netop friluftsvejledere. Skulle der så gå noget fra nogen ved at kalde tingene det de er?

I mange år har vi vidst at naturvejledningen var en vigtig del af friluftslivet. En del der ikke kan undgås, når vi skal forstå de elementer vi færdes i. Men det ville da også virke underligt, hvis ikke vi inddrog en fortælling om marsvinene, når de dukker op på en kajaktur i bæltet. Omvendt kan jeg fint forestille mig at formidle marsvin fra en gåtur langs kysten uden at savne kajakken. Så, at forestille sig naturvejledning uden friluftsliv, er muligt.

Det ultimative er for mig dog kombinationen af friluftsv- og naturvejledningen, da tingene i denne kombination føles som en helhed. Derfor er det da også uden overraskelse at en del af de nye naturvejlederstillinger bliver besat af netop friluftsvejledere, som så må finde sig i at hedde naturvejledere.

Vi håber med dette blad at læserne får en forsmag på seminaret 2009 men også noget om friluftslivet, som det leves i Danmark generelt.

God læselyst og husk at bladet sagtens kan læses i en hængekøje ude i haven eller på et liggeunderlag i skoven. Gå nu ud!

INDBYDELSE TIL ÅRSMØDE OG SEMINAR

Friluftsliv og naturvejledning – nu og i fremtiden

Dansk Forum for Natur- og Friluftslivs
traditionsrige årsmøde og seminar sætter i år
fokus på friluftsliv og naturvejledning – nu og i
fremtiden.

PROGRAM

*Søndag og mandag den 19.-20. april 2009 på DGI's Natur- og Friluftscener
Karpenhøj, Mols Bjerger*

Søndag 19. april 2009

- Kl. 16.00 Velkomst, kaffe og brød samt snak
- Kl. 16.30 Rundvisning ved friluftvejleder Martin Johnsen
- Kl. 17.00 Gourmet mad over bål v. Claus Kok
- Kl. 19.00 Årsmøde i pejsestuen
- Kl. 21.00 Aftenvandring med naturvejleder Jens Reddersen
- Kl. 22.30 Hygge og socialt samvær i pejsestuen

Mandag 20. april 2009

- Kl. 09.00-09.45 Velkomst, kaffe og brød i pejsestuen
- Kl. 10.00-11.00 Natur- og friluftvejledning på DGI Karpenhøj v. Martin Johnsen
- Kl. 11.00-12.00 Om friluftvejlederjob i Vejle kommunes afdeling for sundhed og forebyggelse v. Peter Vestergård
- Kl. 12.00-13.00 Frokost
- Kl. 13.00-14.00 Naturvejlederordningen og de friluftspolitiske oplæg – hvad tænker Friluftsrådet om naturvejlederordningen i fremtiden v. Friluftsrådet
- Kl. 14.00-15.00 Perspektiver på friluftvejlederuddannelserne v. Sune Steiniche Kjær
- Kl. 15.00-15.30 Opsamling og afrunding
- Kl. 15.30-16.00 Kaffe og tak for i dag

Pris for deltagelse i årsmøde og seminar er 450 kr. (inkluderer kaffe og aftensmad søndag, overnatning i shelter eller lavvu samt morgenmad, frokost og kaffe mandag).

Deltager du kun søndag er prisen 200 kr. Deltager du kun mandag er prisen 250 kr. Pris for ikke-medlemmer mandag er 400 kr.

Medbring selv:

liggeunderlag, sovepose og eventuelt telt (der er et shelter og lavvu til rådighed).

Seneste tilmelding:

fredag den 10. april til Martin Johnsen: mbjohnsen@gmail.com

Sted:

DGI Karpenhøj, Dragsmurvej 12, 8420 Knebel.

EN FANTASTISK FRILUFTSTUR

EN FORTÆLLING OM UNGE OG FRILUFTSLIV

Sofie og Søren Andkjær

I Danmark har vi en lang og levende tradition for at dyrke friluftsliv, hvor både idræt og sundhed er centrale temaer (Eichberg, 2001). Når det handler om at rekruttere til friluftsliv og bevare en levende tradition for aktiv brug af natur og landskab er det vigtigt at tænke på overførslen af erfaring og entusiasme fra forældre til børn. Det typiske billede af dansk friluftsliv er netop forældrene der tager børnene med på tur i skoven evt. med madkurven eller til stranden om sommeren for at bade og lege (Tvedt & Søn-dergård Jensen, 1999)

Når det handler om mindre børn går det som regel ganske fint, og flere undersøgelser peger på at forældrene er den væsentligste socialiseringsagent til friluftsliv (Andkjær 2008). Det er ofte de nære og »små« oplevelser som har betydning for børns oplevelse af natur - haledusserne i vandløbet, den døde mus på stien, den vilde leg med træstokke eller hyggen omkring bålet.

Drejer det sig imidlertid om unge mennesker, dvs. børn som er kommet op i nærheden af teenagealderen, begynder der ofte at blive problemer. De unge efterspørger mere action, større oplevelser og foretrækker måske i højere grad vennernes selskab fremfor forældrenes (Andkjær 2008). Det er ikke helt så »sejt«

at være sammen med forældrene og måske heller ikke længere så spændende at sidde omkring bålet og bage snobrød. Forældrenes autoritet og ekspertise indenfor friluftsliv samt deres engagement for naturoplevelser og fysiske anstrengelser i det fri risikerer at miste betydning. Spørgsmålet er om netop forældrenes engagement skaber en modreaktion så de unge i teenagealderen, som en del af en naturlig løsrivelsesproces, vender sig mod friluftslivet og får helt andre interesser og holdninger. Hvis det er tilfældet vil det måske være en fordel at tøjle sit engagement - for målet er vel at skabe ægte og livslang interesse for friluftsliv?

Spørgsmålet er ligeledes om en evt. modreaktion i teenage-årene alene kan opfattes som en overgangsperiode og dermed en kortere fase i livet eller om der er tale om en mere omfattende ændring i friluftskulturen? Man kan således forestille sig at de unge senere i livet vil vende tilbage til forældrenes værdier og vaner, og at de som voksne vil deltage aktivt i friluftsliv og (forsøge at) videreføre traditionen til deres egne børn.

Der findes forbavsende lidt forskning som undersøger og dokumenterer disse forhold.

Nedenstående er en historie som - måske - illustrerer og tematiserer nogle af mekanismerne og mønstrene.

Det var en grå, overskyet, temmelig tåget og pivkold søndag morgen.

»Perfekt vejr til vores friluftstur, Sandra« råbte Sandras far begejstret, mens han så ud af vinduet. Sandra sukkede.

»Det begynder snart at regne far, og desuden er det så koldt, at vi kan møde pingviner der fryser.« »Ja« udbød far. »Ville det ikke være spændende at møde en pingvin?«

Sandra sukkede igen. Hun havde allerede fortrudt, at hun havde lovet sin far at tage med på den friluftstur.

»Jeg går ud og pakker vores ting« råbte Sandras far og skyndte sig ud i skuret.

Sandra hældte endnu en portion cornflakes op i sin tallerken i håb om at kunne trække tiden så meget ud, at der slet ikke blev nogen friluftstur. Men det varede ikke længe, før Sandras far kom tilbage fra skuret med en stor rygsæk, fyldt med ubrugeligt friluftsgrej, på ryggen. Han strålede som en sol, mens han trak en mudret jakke, og et par store bjergbestigerstøvler på. Sandra foretrak nu regnjakke, gummistøvler og en ulden sweater, men hendes far troede åbenbart at han vidste alt om friluftsliv, og så lod Sandra ham tro det.

»Ha' en god tur« råbte Sandras mor og gav Sandra et farvelknus.

»Jeg skal prøve« mumlede Sandra.

»Åh hold nu op« sagde Sandras mor.

»Det bliver sikkert smadder sjovt«. Sandra nikkede og forsøgte at smile, hvilket ikke gik særlig godt.

»Så er det afgang«, råbte Sandras far henne fra døren, og så måtte Sandra jo følge med, selvom hun meget hellere ville ligge hjemme på sofaen og læse.

Og ja! Det var virkelig så koldt at man kunne møde pingviner der frøs. De mødte bare ikke nogen, og det var ikke så underligt, for pingvinerne sad selvfølgelig hjemme i deres lune, hyggelige hule, og grinede af den 12-årige pige, der var så dum at tage med sin far på friluftstur i sådan et vejr.

Og selvfølgelig var det dumt. Det kunne Sandra mærke så snart hun trådte ind i den kolde mørke skov, hvor hendes far havde tænkt sig, at de skulle vandre rundt hele dagen og blive til istapper.

»Er det ikke bare herligt at mærke den friske natur omkring sig?« råbte Sandras far, og slog ud med armene mod de store fyrretræer på hver side af den lille skovsti.

»Tja, det kan diskuteres« mumlede Sandra, men hendes far hørte ikke efter.

»Og hør de smukke fuglestemmer. Det er jo helt fantastisk!« Sandra kunne ikke høre en eneste fugl, men det lod hun være med at nævne for sin far.

»Nu skal vi bare finde et perfekt sted at slå lejr« råbte Sandras far, som om hun var ved at blive døv.

»Jamen hvor havde du tænkt dig at det skulle være?« spurgte Sandra, og så sig om efter noget man bare kunde kalde et ordentligt sted.

»Det finder vi ud af« sagde Sandras far.

»Det ville ikke være så sjovt hvis vi havde planlagt det hele fra starten, vel?« Det var Sandra nu

ikke helt enig i, men hun holdt sin mund, og hendes far lod ikke til at have opdaget at han gik og talte til den tomme luft.

»Kom vi går ind her. Det bliver aldrig lige så spændende hvis man kun følger stierne« råbte han og pegede ind i den tætte fyrreskov, der mere og mere var ved at ligne et stort junglekrat, og hvor der absolut ingen stier var.

Sandra protesterede, men hendes far begyndte stædigt at mase sig ind mellem træerne, mens han holdt fast i hendes ene arm, så hun ikke kunne gøre andet end at følge med.

De havde ikke gået længe før det for alvor begyndte at trække op til regnvejr.

»Far nu begynder det snart at regne, skal vi ikke tage hjem?« spurgte Sandra.

»Det er sikkert kun et par dråber, og jeg lader mig ikke standse af et par dråber regn« sagde Sandras far. Sandra spekulerede på om han mon ville lade sig standse hvis der kom et vulkanudbrud.

Men det var langt mere end kun et par dråber regn. I løbet af ingen tid begyndte det at sile ned fra himlen med kold, våd regn i stride strømme. Regnen kom i mindst lige så store mængder som når man tænder for en bruser, bare uden den varme temperatur.

»Kan du overhovedet finde rundt i den her skov?« spurgte Sandra.

»Ja selvfølgelig,« sagde Sandras far, »jeg har jo et kort«. Han trak noget der lignede et gammelt laset lommeværkløse op af lommen, og forsøgte at folde det ud i regnen. Sandra så på det hurtigt gennemblødte papir, der

skulle forestille et kort over skoven.

»Det kort der kommer vi ikke langt med« sagde hun, og tog det der var tilbage af kortet.

»Øh« sagde Sandras far da han så hvordan det gik i stumper og stykker, så snart man rørte ved det.

»Vi kan da sagtens finde rundt i skoven alligevel.«

»Skal vi ikke bare gå hjem?« spurgte Sandra.

»Nej Sandra, du må ikke tro at din far lader sig standse af en smule regn og et ødelagt kort. Husk på at din far jo er en professionel friluftsmænd,« sagde Sandras far og lød meget stolt.

»Det tror jeg da heller ikke,« sagde Sandra.

»Det var bare et håb, og professionel bliver nok det tyvende århundredes overdrivelse.«

»Du tror vel ikke at din far bare er en vattet amatør, vel Sandra?« spurgte Sandras far.

»Jo,« sagde Sandra. »Det tror jeg faktisk.« Og så skyndte Sandras far sig at skifte emne.

Da de havde gået et stykke tid uden at ane hvor de var, kom de endelig til noget man kunne kalde en lille lysning.

»Se Sandra, jeg sagde jo at vi nok skulle komme til et helt perfekt lejrsted!« råbte Sandras far henrykt.

»Jamen hvordan har du tænkt dig at vi skal slå lejr?« spurgte Sandra, og så på sin fars store rygsæk, der var fyldt til randen af alt andet end nyttige ting.

»Vi tænder et bål og hygger os lidt ved det,« sagde Sandras far.

»Et bål, i det her regnvejr? Det er da mindst lige så umuligt som at flyve til Mars!« sagde Sandra.

»Hvor der er vilje er der vej« råbte Sandras far.

»Og hjælp mig så med at samle nogle grene til bålet. Så kan vi synge nogle af de gamle spejdersange, fra dengang jeg var barn.«

»Jamen far -«

»Vær nu lidt optimistisk min pige. Du kan brokke dig når vi kommer hjem!« afbrød Sandras far. Og så måtte Sandra opgive at fortælle sin far hvor håbløst det er at tænde bål i regnvejr, og i stedet hjælpe ham med at samle grene. Da de havde samlet en lille bunke våde smågrene, måtte Sandras far vende bunden i vejret på sin rygsæk for at finde en æske tændstikker. Fiskestænger, cykelhjælme, løbesko og skistave fløj til alle sider, og endelig fandt han tændstikæskan i bunden af rygsækken. Det tog Sandras far mindst ti minutter at finde ud af at det faktisk var komplet umuligt at tænde bål i regnvejr.

Imens sad Sandra på en gammel træstub og ventede.

»Øhh« mumlede Sandras far.

»Vi kan da sagtens synge nogle af de gamle spejdersange selvom vi ikke har noget bål,« og så skrålede han ellers løs, så det kunne høres på ti kilometers afstand. Da han langt om længe var færdig med at synge sine spejdersange, og havde givet Sandra både hovedpine og ørepine, besluttede de sig for at gå videre. Det vil sige Sandras far besluttede sig for at gå videre. Sandra ville titusinde gange hellere hjem, men hendes far hørte ikke efter, og så endte det med at de måtte traske videre gennem den tætte våde skov.

»Far hvor ender denne her skov egentlig henne?« spurgte Sandra.

»Aner det ikke. Det er jo det

der er det spændende,« sagde Sandras far. Sandra spekulerede på om der overhovedet var nogen ende på skoven, eller om de skulle vade rundt her hele dagen og natten med.

»Skal vi ikke bare gå hjem,« spurgte Sandra for mindst tredivte gang på turen.

»Altså Sandra, lad nu være med at være så negativ. Se det fra den lyse side og husk på at jeg ved alt om rigtigt friluftsliv!« sagde hendes far. Sandra kunne ikke se nogle lyse sider ved at vade rundt i en kold mørk skov, i øsende regnvejr, uden at vide hvor hun var.

Efter hvad der føltes som timer, stoppede den konstante regn endelig.

»Se Sandra. Nu er det holdt op med at regne,« råbte Sandras far begejstret.

»Ja« sagde Sandra.

»Men hvad hjælper det, når man er lige så gennemblødt, som hvis man lige er stået op at et svømmebassin!«

»Øhh« sagde Sandras far. »Det ved jeg selvfølgelig ikke helt.« Og så gik de videre. Og de gik, og de gik, og de gik, og de gik, og alle træerne i skoven lignede hinanden på en prik. Og så gik de pludselig ikke længere, for Sandra hørte noget i det fjerne. Noget som i hvert fald ikke hørte til i en stor våd skov. Drømte hun, eller var det virkelig lyden af biler der drønedes af sted på en asfaltvej.

»Jubiii« råbte Sandra. »Vi er reddet!« Sandras far så ærlig talt også en smule lettet ud ved tanken om at der var en by i nærheden. Han havde tydeligvis heller ikke forestillet sig at de skulle nå hjem i dette århundrede, hvis de var fortsat på denne her måde.

Sandra begyndte at løbe. Jo hurtigere de nåede frem til byen, jo bedre.

»Altså Sandra, behøver du at løbe så stærkt?« stønnede hendes far et stykke bag hende.

»Jep« råbte Sandra, »det er lige hvad jeg gør.« Og så drønedes hun videre efter lyden af biler, der blev højere og højere.

De nåede hurtigt udkanten af skoven, og så at de virkelig var kommet til en by. Endda en temmelig stor by. Lige for næsen af dem lå et fortov og en bred asfaltvej. På den anden side af vejen lå en række butikker, gågader, busstoppesteder og lyskryds.

»Milde Moses« udbrød Sandras far, »det er jo ikke særlig friluftslivsagtigt.«

»Lige præcis« sagde Sandra, og så trak hun sin far med helt ud af skoven og over vejen.

Det første de fik øje på, ud over vejen og butikkerne og alt det andet, var en pølsevogn!

»Uhhh,« sagde Sandra. »Jeg kan godt spise en fransk hotdog lige nu. Jeg har ikke fået mad siden i morges.«

»Det kan jeg også godt« sagde Sandras far. »Men vi har jo ingen penge med!«

»Det skal du ikke være så sikker på,« smilede Sandra, og stak hånden i lommen på sine gennemblødte cowboybukser. Og op af lommen trak hun en plasticpose med sin pung liggende i.

»Du er genial« råbte Sandras far og tog pungen, der havde ligget sikkert og tørt i Sandras lomme, takket være plasticposen.

»Ja husk på at din datter er en rigtig friluftspige,« grinede Sandra.

De købte to franske hotdogs,

Træklatring

Havkajak

Navigation

Dykning

Instruktørkurser

Håndværk

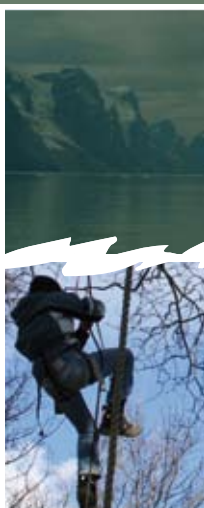
Karpenhøj Explorer

DGI Karpenhøj

Få kursusprogram for 2009 tilsendt.

Send en sms til 21 15 76 89 med teksten "Kursus 2009", dit navn og adresse og få kataloget tilsendt. Eller download det på www.karpenhoej.dk

Velkommen til spændende, meningsfyldte og aktive kurser.

DGI Karpenhøj

Natur- og Friluftscenter

og Sandras far fik at vide af pølsemanden, at de befandt sig i Danmarks tredje største by, Odense. Selv boede Sandra og hendes far i en lille by i nærheden, åbenbart kun med en skov imellem. Så det blev nok ikke så svært at komme hjem!

De satte sig på en bænk og spiste deres hotdogs mens de diskuterede hvordan de skulle komme hjem.

»Altså« sagde Sandras far, »vi kan selvfølgelig gå tilbage gennem sko...«

»Drop det!« afbrød Sandra »jeg har fået nok af skoven. Vi tager en taxa i stedet for.«

»God ide!« sagde Sandras far, der vist også havde fået nok af skoven for en gangs skyld. De rejste sig og gik ud for at finde en taxa. De gik rundt et stykke

tid og spurgte et par forbipassende folk, og endelig fandt de et sted hvor der holdt tre taxaer i kø.

»Skønt« sagde Sandras far.

»Men øhh - tror du at du har penge nok til en taxa?«

»Ja selvfølgelig. Jeg er jo ikke nogen vattet amatør, vel?« sagde Sandra strålende og gik hen til den første taxa. De kunne heldigvis sagtens komme hjem for Sandras penge, og taxachaufføren var venlig, selvom de var så våde at han lige så godt kunne have tømt et svømmebassin i bilen.

»Ved du hvad Sandra?« spurgte Sandras far medens de kørte hjem. »Jeg er faktisk glad for at du var med til at give mig gode råd, selvom du brokkede dig en del.« Sandra smilede.

»Jeg er også glad for at du var

med, ellers var det nok blevet lidt kedeligt. Og selvom det var pivkoldt, og regnen stod ned i stænger, og vi ikke anede hvor vi var, så var det alligevel en ret fantastisk friluftstur,« sagde hun smilende.

Historien fik jeg i julegave af min 11-årige datter.

Hun har – heldigvis – en meget veludviklet fantasi og enhver lighed med nulevende personer er naturligvis både tilfældig og utilsigtet.

Alligevel giver historien stof til eftertanke.

Hvordan kan man videregive sit eget engagement for friluftsliv og naturoplevelser?

Er det muligt i højere grad at engagere unge mennesker til enkle oplevelser i natur og landskab?

Og hvordan skal man gøre det?

FRILUFTSVEJLEDNING OG NATURVEJLEDERORDNINGEN

*Af natur- og friluftsvjleder
Mathilde Vædele Juel Jensen*

ET HISTORISK TILBAGEBLIK PÅ NATURVEJLEDER- ORDNINGEN

Da naturvejlederordningen i 1989 blev gjort permanent efter en treårig forsøgsperiode, var det overordnede formål at tilbyde gode naturoplevelser og derigennem skabe forståelse for, at naturen både skal benyttes og beskyttes. Formålet har siden da udviklet sig i takt med den øvrige samfundsudvikling.

Således ændredes formålsbeskrivelsen allerede efter FN-topmødet i Rio i 1992. Nu skulle naturvejlederne også formidle danske og globale miljøforhold og derved medvirke til en bæredygtig livsstil. Op gennem 1990'erne fik kulturmiljøet større betydning i naturvejlederarbejdet og siden 2004 har også sundhed og borgerinddragelse figureret i formålsbeskrivelsen for naturvejlederordningen.

I den gældende formålsbeskrivelsen er det stadig de gode/direkte naturoplevelser, der er i fokus, men der nævnes nu også »friluftsliv« specifikt. Således er et mål med naturvejledning nu formuleret således: »At styrke befolkningens rekreative muligheder og friluftsmæssige aktiviteter«.

NATURVEJLEDERUDDAN- NELSEN I DAG

Hvordan uddanner man så naturvejledere således, at de kan

være med til at »styrke befolkningens friluftsmæssige aktiviteter«?

I 2007-2008 er det første gang, at man gennemfører den justerede naturvejlederuddannelse, hvor der bl.a. er en studietur i friluftsliv. Hele uddannelsen består på daværende tidspunkt af fem tematiserede kurser og to studieture. Indholdet på kurserne er opdelt i følgende temaer: »Den direkte naturvejledning«, »Naturvejledning for børn«, »Kurser for pædagoger, lærere og andre voksne«, »Naturvejledning for voksne« og »Borgerinddragelse«

På den ene studietur er man på besøg hos nogle naturvejlederkolleger for at deltage i nyudviklingen af deres arbejdssted/-område. På den anden er man på friluftslivstur over tre dage med temaet: »Friluftslivet i naturvejledningen«. Idéen med denne studietur er at deltageren skal udvikle kompetencer til at:

- Planlægge aktiviteter i naturen ved brug af elementer fra friluftslivet og derved inddrage flere virkemidler i naturvejledningen
- Kunne anvende og formidle basale metoder og færdigheder indenfor friluftsliv, etablering af basislejr, bålhåndtering, primitiv madlavning, brug af kortmaterialer og orienteringsteknikker
- Anvende og formidle forskellige frilftsaktiviteter indenfor

fysisk udfoldelse og turmidler (eksempelvis kano, kajak, vandring, cykling, O-løb mv.)

(Studieordning for Naturvejlederuddannelsen, nov. 2006)

På 2007-2008-uddannelsen afholdes kurset på Kattinge Værk. Der introduceres til grundlæggende færdigheder indenfor hhv. sejlads i Megin-jolle, kanopadling og havkajakroning; hvorefter de anvendes i forbindelse med en overnatningstur. Derudover indeholder studieturen et fokus på basislejr, herunder bål og bålmad, samt orientering både vha. GPS og almindeligt kort.

FRILUFTSLIV I NATURVEJLEDNINGEN

– mål eller middel?

Om friluftsliv betragtes som et mål eller middel i forbindelse med naturvejledningen kan være svært at gennemskue. I formålsbeskrivelsen for naturvejlederordningen figurerer brugen af friluftsliv som et mål jf. »At styrke befolkningens rekreative muligheder og friluftsmæssige aktiviteter«. I forbindelse med studieturen på naturvejlederuddannelsen nævnes friluftsliv som en mulighed for at inddrage flere virkemidler i naturvejledningen - altså som et middel til at opnå noget andet. Dertil kommer så alle de naturvejlederpraksisser, der eksisterer rundt om i landet, hvor naturvejledere praktiserer friluftsliv; her er der sandsynligvis ligeså mange forskellige

indgange til friluftslivets anvendelse i naturvejledningen, som der er naturvejledere.

Det, der ikke synes tvivl om er, at friluftslivet har en plads i naturvejledningen. Derfor er der bl.a. etableret et friluftslivsnetværk i Naturvejlederforeningen med det formål at dele erfaringer med, og inspirere i forhold til, friluftsliv i naturvejledningen.

PERSPEKTIVER FOR FRILUFTSLIVSVEJLEDNING OG NATURVEJLEDNING

Det giver mening at have både kurser og studieture i friluftsliv på naturvejlederuddannelsen. Det gør det bl.a. fordi friluftslivet appellerer til arbejdet med

sundhed og børn og unge, som er vigtige fokusområder for naturvejledningen i disse år.

Friluftslivet og friluftslivets aktiviteter kan være med til at fange de børn og unge, der kan være svære at tiltrække i den mere klassiske naturvejledning. Samtidig har friluftslivets aktiviteter som fx mountainbike, stavgang, GPS-løb, kajak, kano, klatring m.m. potentiale i forhold til at få folk til at bevæge sig mere, uden at dette af deltageren betragtes som idræt eller motion.

Det, der er interessant i forhold til perspektiver for friluftsliv- og naturvejledning i fremtiden, er samspillet mellem de to. Personligt tror jeg på et større samarbejde mellem friluftslivs- og

naturvejledere i fremtiden med det formål at skabe større sammenhæng i formidlingen. For mig at se giver den klassiske naturvejleder-viden først mening, når den sættes ind i en praktisk sammenhæng. Et eksempel er, at det under madlavning over bål på en friluftslivstur kan være vigtigt at kende forskelle på spiselige og giftige skærmpplanter, inden man kommer dem i bålgrøderne. Viden giver først mening, når den sættes ind i en konkret kontekst.

En fremtidig udfordring til henholdsvis natur- og friluftslivsvejledere er derfor at udnytte hinandens viden og kunnen til formidling, der giver mening for den enkelte deltager.

Foto: Mads Brodersen

NATUR- OG/ELLER FRILUFTSLIV I VENDS MOTORIK- OG NATURSKOLE

Af Mads Brodersen

Med udgangspunkt i Vends Motorik- og Naturskoles dagligdag vil jeg i det følgende prøve at forholde mig lidt til samspillet i frilufts- og naturvejledningen, som det ser ud en februar dag fra kontorstolen.

Men først og fremmest skal ingen slippe for en forklaring af navnet Vends. Vends Herred er en gammel betegnelse for det område Middelfart Kommune dækker i dag (omtrent).

Navnet Vends Herred kan spores tilbage til 1231 i skrifter, men navnet er formentligt endnu ældre. På gammeldansk betyder Wændil eller Wændi den bugtede. Der refereres i denne sammenhæng til Lillebælt, som jo bekendt bugter sig. Altså et herred i nærheden af et bugtet farvand, Vends Herred.

HISTORIK

Så til lidt om historien i Vends Motorik- og Naturskole.

I Middelfart-området er der in-

gen kommunal naturvejlederordning. Det var vi nogle stykker der for år tilbage mente der burde gøres noget ved. Derfor etablerede vi den selvejende institution Vends Frilufts- og Naturskole. Ideen var at opnå samarbejdsaftaler med kommunen og støtte fra Frilustrådet til at ansætte en naturvejleder. Efter flere forsøg lykkedes det sidste, dog med den betingelse at kommunerne ville stå for en tredjedel af lønudgifterne til en sådan ansættelse. Dette økonomiske

Foto: Mads Brodersen

punkt skulle vise sig at være sværere at opnå end ventet. På trods af at kommunerne på Nordvestfyn var positive og opbyggende når det gjaldt ideen, var det noget sværere med den økonomiske side af sagen. Første år var lige efter sammenlægningen, så der kunne alle forstå, at der blev famlet lidt i de kommunale forvaltninger og budgetter. Men da der heller ikke var bid året efter opgav vi at opnå en aftale med kommunen og blev enige om at nedlægge den selvejende institution. (Kort og unuanceret udgave af en lang proces).

MEN nedlæggelsen betyder ikke at natur- og friluftsvvejledningen på Nordvestfyn er nedlagt. Sideløbende med hele den meget energikrævende proces, det var at bøvle med det kommunale, arbejdede jeg med brugerbetalte aktiviteter. Det er jo sådan at behovet for natur- og friluftsvvejledning, er til stede, uanset om kommunen imødekommer det eller ej. Derfor løste vi en række opgaver (også for kommunen) som blev 100% brugerbetalt. Disse opgaver valgte jeg fortsat at løse, samtidig med at jeg mere og mere var med i nogle motorikaktiviteter (dem skal vi ikke så meget ind på i denne sammenhæng).

Det endte med at vi (min moder og en gruppe freelancere og jeg) blev enige om at drive motorikbiksen og naturbiksen under en firmaregistrering. Altså kom denne nye konstruktion til at hedde Vends Motorik- og Naturskole. Denne konstruktion arbejder vi nu efter ca. fem opvarmningsår, fuldtids med og er i fuld gang med at videreudvikle ideerne bag vores aktiviteter.

Ideerne er mange og jeg skal ikke komme ind på dem alle her, men i overskriftform ser firmaet nogenlunde således ud:

- motorikvejledning
- kurser og uddannelse
- friluft- og naturvejledning
- konsulentarbejde
- projektarbejde/forskning
- salg af udstyr til ovenstående.

NATUR- OG/ELLER FRILUFTSVEJLEDNING

Efter denne lille præsentation af Vends Motorik- og Naturskole skal der sætte fokus på Natur- og friluftsvvejledningen.

Hvad er forskellen?

Hvordan kan det arbejde sammen? Eller kan det hver for sig? Hvordan ser det ud i vores dagligdag?

Det sidste skal blive det første. I dagligdagen har vi en masse aktiviteter, hvor der er en blanding af de forskellige aktivitetsoverskrifter fra tidligere. Men de to aktivitetstyper der hænger ulasteligt, eller i hvert fald mest sammen er naturligvis natur- og friluftsvvejledningen. Jeg har ganske enkelt meget svært ved at forestille mig friluftsliv uden, som minimum, et lille stenk af naturvejledning. Faktisk er virkeligheden, at den mest brugte metode til naturvejledningen i Vends Motorik- og Naturskole er friluftslivet. Om det så er træklating, kajakroning, sejlads, snorkling, cykling, bålarbejdet eller andre aktiviteter, så kan de alle bruges til at få en indsigt i elementet eller i de valgte emner for aktiviteten.

Men er der slet ikke nogen situationer i friluftslivet, hvor naturvejledningen er helt væk?

Kan man forestille sig at et

adventure race kan være et eksempel på friluftaktivitet uden naturvejledning? Nej jeg kan ikke. Ikke hvis det skal foregå så sikkert som muligt og med en mulighed for at man kan være blandt de bedste. Hvis disse to mål skal opnås, må man nødvendigvis forstå elementerne, vejret og landskabet. Så en forudsætning for succes i disse ekstremaktiviteter er altså, at man er i stand til at modtage viden om naturen. Samtidig kan man ikke undgå at få en masse sansestimuli og kropslige erfaringer med sig hjem, uanset hvordan man bevæger sig i naturen. Altså mener jeg ikke at man undgår en eller anden form for naturvejledning (eller optagelse af erfaringer) når man bevæger sig i naturen. Det er nok muligt at der i beskrevne eksempel ikke er en aktiv naturvejleder til stede. Men det er der jo langt fra altid, når vi bliver naturvejledt. Tænk på de mange vandretursfoldere, skilte i naturen, formidlingstavler i fugletårne mv. Man kalder det passiv naturvejledning, eller naturvejledning uden naturvejleder-tilstedeværelse.

Det bringer mig tilbage til spørgsmålet; kan det arbejde hver for sig?

I friluftslivets tilfælde mener jeg altså at svaret er nej. Da man jo ikke kan krybe uden om sin sanseintegration og kropslige erfaringer. Men for naturvejledningens vedkommende ser svaret anderledes ud.

Naturvejledningen kan jo netop være passiv og i den forstand bestå af f.eks. en tur i fugletårnet, en tur i bus med guide, en undervandsfilm med live fortælling o.l. Altså situationer hvor den enkelte modtager ikke nødven-

digvis er aktiv i naturen. Ergo kan det godt lade sig gøre at naturvejlede uden at friluftslivet nødvendigvis sniger sig ind, på et eller andet plan.

I de fleste tilfælde er der dog som minimum en vandring indblandet i et naturvejlederarrangement og så er det vel også en slags friluftsliv. En naturvandring med naturvejlederen er efter min mening en slags friluftsliv light.

Jeg tillod mig at konkludere at der ikke kan foretages friluftsliv uden naturvejledning, men at naturvejledningen godt kan klares uden friluftsliv.

Nu har jeg på bedste snævre, uvidenskabelige, subjektive og usekurre, velmenende og gennemtænkte måde konkluderet nogle forskelle mellem friluftsliv og naturvejledning. Men tænk lidt over det. Måske er det ikke så tosset alligevel.

I vores hverdag i Vends Motorik- og Naturskole har vi valgt at arbejde med en så høj kombination af de to begrebet som muligt. Det er vores klare overbevisning, at det man oplever og lærer med både krop og intellekt er det, der hænger ved og dermed kan danne fundament for ny læring og nye erfaringer på alle planer. Friluftslivet inviterer kroppen med i naturvejledningsprocessen og det er bl.a. derfor at friluftslivet med fordel bliver anvendt i de fleste naturvejledningssituationer i Vends Motorik- og Naturskole.

Jeg har ikke været inde på alle de positive sideeffekter der i øvrigt er ved at dyrke friluftsliv. Dem er vi fuldt ud bevidst om og dyrker da også målrettet.

Gå nu ud og friluftsliv og naturvejled.

ÆLDRE NUMRE AF DANSK FRILUFTSLIV PÅ HJEMMESIDEN

I løbet af foråret vil ældre numre af Dansk Friluftsliv kunne findes som pdf-filer på hjemmesiden. Nyere numre vil blive lagt ud på hjemmesiden et år efter udgivelse.

Redaktionen

KENDER DU TYPEN?

HVIS FORSKELLEN ER ENS, ER DET SÅ BARE FARVEN, DER HAR EN ANDEN LYD?

*Af Jens Reddersen, biolog,
redaktør og naturvejleder*

Friluftsvejledere diskuterer ofte naturvejledningen i Danmark, og spejler sig i denne "søster-gruppe" ved at se på ligheder og forskelle, fordele og ulemper ved at naturvejledningen findes ved siden af friluftsvejledningen. Det kræver dog, at friluftsvejlederne ved, hvad naturvejleder-jobbene indeholder. Her er et bud på en nuancering af billedet.

Jeg vil i denne artikel prøve at give et bud på forskelle og ligheder imellem natur- og friluftsvejledere - set ud fra et naturvejledersynspunkt - og præsenteret på en lidt anderledes måde. Det vil jeg gøre ved at forsøge at nuancere billedet af *en naturvejleder* til billeder af forskellige naturvejledere.

Til det formål har jeg tegnet fire meget forskellige, fiktive, men (håber jeg) også realistiske naturvejleder-typer op. Det vil jeg gøre med fokus på nogle af de problemer, forskellige naturvejleder-jobs kan have, både set fra et naturvejleder- og et friluftsvjledersynspunkt. Samtidig har jeg forsøgt at lade alle fire typer arbejde med elementer af friluftsliv - på forskellig måde og med forskellige formål og motivation.

NATUR- OG FRILUFTSVEJLEDERE PÅ SAMME ARBEJDSPLADS

Jeg er hverken ekspert, har lavet Ph.D. i forskelle vejledertyper, er en gammel erfaren praksis-rotte eller kommer specielt meget rundt i udelivet i Danmark. Denne artikel er derimod nogle personlige overvejelser og erfaringer, som er opstået på den specielle arbejdsplads, jeg er på - nemlig DGI Karpenhøj som - bl.a. i samarbejde med DGI's landsudvalg for Motion og Friluftsliv - er et nationalt aktivitets- og udviklingscenter for natur og friluftsliv. Jeg har selv arbejdet som forskningsbiolog i mange år, og kender faktisk først til natur- og friluftsvjledning i de sidste 4½ år.

Moderorganisationen DGI mener og rummer en masse om motion, sport og friluftsliv, derimod meget lidt om natur. Det betyder også, at jeg (hvis og når jeg tænker i kasketter) er i »undertal« på DGI Karpenhøj som eneste naturvejleder »overfor« 3-4 friluftsvjledere. »Fedt, så kan han lære det, den naturvejlederfryns!« tror jeg, at en del friluftsvjledere vil tænke (ufint trick at lægge andre ord i munden). Men alligevel vil jeg hævde, at jeg aldrig tænker på mig selv som i »undertal« eller »klemmt« i forhold til mine friluftsvjlederkolleger - det er ikke fordi d'herrer Johnsen, Hansen, Nilsson og Vaad ikke fylder noget, men dels fordi vi har hver vores kernekompetencer og ansvarsområder (det gælder jo også friluftsvjlederne indbyrdes), og dels fordi vi arbejder meget sammen uden at tænke ret meget på, hvilken farve kasketter, vi har på.

NATURVEJLEDEREN – EN GANSKE BESTEMT TYPE?

Dansk Friluftsliv (nr. 66) har tidligere bragt en artikel om forskelle mellem natur- og friluftsvjledere (Foged & Johnsen 2006). Naturligvis kan det være nødvendigt i en afklaringsproces at inddele og kategorisere mennesker, der ellers i forhold til mine erfaringer er meget forskellige, i »typer« og »klicheer«. Men der går noget galt, når man taler om »naturvejlederEN« vs. »friluftvejlederEN«. Jeg kender mest til naturvejlederne, hvor der er kæmpestore forskelle i arbejdsgivertype, kundegrupper, naturtyper, aktiviteter, arbejdsområder og arbejdsformer.

Jeg håber, at en nuancering af »naturvejlederen« måske kan kvalificere friluftsvjledernes diskussion i forhold til naturvejlederne. Her prøver jeg bare at illustrere med nogle punktnedslag i nogle, ja netop »typer«, *Arne, Bent, Cecilie* og *Dorte* (enhver lighed med nulevende personer eller firmaer orker jeg ikke at forholde mig til).

TYPE 1: DEN OMSKOLEDE SKOVARBEJDER I SNS

Der er den tidligere skovarbejder i SNS, *Arne*, der er omskolet med en rygende fyringspistol i nak-

ken. Arne møder primært skoler og børnehaver, som han helst vejleder med fortælling, demonstration, undervisning og aktiviteter omkring hans *tidligere* arbejdsområde - skovdrift, vildtet, vildtpleje og jagt. Han er en handlingens mand, taler så lidt som muligt. Arne er *god til konkret og planlagt instruktion* af små grupper, men er *kejtet ved at formidle spontant, afslappet og fortællende* for store grupper. Han lyser dog op og bliver stille men intens i beretningen om træarternes forskellige brug, den dramatiske oprydning efter 1999-stormfaldet eller særlige jagtoplevelser med hans gamle ruhårede hønsehund Sitta, som han en sjælden gang tager med.

Han har lært at leve med at oprette publikumsfaciliteter som andre har planlagt (lege- og motionsområder, bålpladser, bænke og afmærkede stier). Han er derimod usikker, når han også er tvunget til at formidle om ikke-jagtbar biodiversitet (orkideer og andet skrammel) - de historier kan han altså ikke få liv i, men må bare papegøje efter kollegernes manuskript. Det er heller *ikke* ham, der laver info-tavler om sommerfugle og naturpleje, for bøger, skriftlighed, årsberetninger og PR er slet ikke ham. Han udfylder dog omhyggeligt sin tidsregistrering, afspadserer og husker tillæg for aften- og weekendarbejde.

Han har da mange kolleger på skovdistriktet, men alle »de gode folk« er væk, resten er nogen administrative eller projektstyrende »københavnere«. Arbejdspladsen og pengene er statslige, og har stram kommandostruktur fx med budskaberne, også om jagt, rettet stramt ind efter officielle politikker. Han bærer kun af pligt naturvejlederuddannelsens fjollede ugleemblem på SNS's smarte og praktiske uniformer. Naturvejlederuddannelsen var altfor kort og ukonkret til at han kunne lære noget af det, han mangler (uden for referat synes han det var noget hippie-lal, han blev påtvunget).

Hans drøm er igen at blive skovarbejder »som i gamle dage«, at tage en skoleklasse med på pürsch-jagt hvor man skal holde kæft, at overbevise byfolk om, at jagt ikke er synd for vildtet - eller komme på efterløn.

TYPE 2: BIOLOGILÆREREN PÅ DEN KOMMUNALE NATURSKOLE

I Shelterlille Fredskov huserer på 25'ende år den kommunalt ansatte naturskoleleder Bent - en grå-

håret ildsjæl med fuldskæg og politisk ukorrekt pibe. Han er tidligere folkeskolelærer i biologi. Naturskolen er indrettet i en tom skovløberbolig og ligger afsides i en kommunal skov, som han kender bedre end nogen anden.

Han har ingen kollega - men i »gode« perioder med arbejdsløshed, kan han lede 1-2 »nyttige« personer i jobprøvning, der løser pedel- og sekretærfunktioner eller støtter ved gruppebesøg. Naturskolelederen har valgt jobbet, fordi han godt kan lide at være alene ude i skoven med fuglene, som er hans store hobby. Han savner kolleger, men ved godt at stedet og han er vokset sammen til noget, hvor det bliver svært med en ny mand. Derfor er det dejligt at få en god sludder med landposten eller de få dygtige biologi-lærere, der kommer med motiverede, selvhjulpne klasser.

Kunderne er en endeløs strøm af folkeskoleklasser og børnehaver, for pengene kommer fra det kommunale skolevæsen, som har besluttet at hver skole har en besøgskvote, og det beklager han, for han synes, det har forringet motivationen. Uofficielt kræser han dog stadig for nogle særlig nære og kendte »venner« fra naboskolen, som har adopteret en natureng, som de selv passer - med høslæt og naturskolens lille fåreflok. Bent og naturskolen er populær hos lærerne, for han afvikler altid få men velafprøvede forløb, som giver »afkrydsninger« i årsplaner og »fælles mål«. Kommunen skal nu spare, og derfor skal han nu to dage om ugen arbejde for kommunens Agenda-21-miljø-profil væk fra naturskolen, og det er han rigtig træt af.

Bent har altid holdt hus og faciliteter helt i orden, men det hele er ret primitivt med møbler og grej, som han kriger via sit store skolenetværk fra kommunale institutioners udsmid. Arkitekter og forvaltningscheferne synes ikke, at en kommunal institution kan se sådan ud, men selv ser han det ikke og synes også at det primitive er en del af stedets »gode ånd«, og gør det mindre sårbart over for slid, beskidte støvler og mange aktive besøgende børn.

Det hele skal dog have et løft i den nye storkommune. Det er da dejligt, synes Bent, men det skaber også krav om en træls type arbejde - professionalisering, rapporter, projektstyring og flere møder og skrivebordsarbejde.

Bent elsker mest, når han har god tid og ro med de mindste, hvor han kan hviske fængslende historier om de vakse små gærdesmuttehanners flerkoneri og hidsige slagsmål, set på tæt hold fra fugleskjudet. Han har bygget stedet op - også meget i hans fritid, ikke mindst efter han blev skilt for otte år siden. Forår, sommer og vinter overnatter han tit under åben himmel herude, og vågner med fuglesangen og græssende rådyr på høengen. Hans drøm er at få 12 kanoer, så de kan lave fugleture på søen, men kommunen skal jo spare - og så er der alt det sikkerhedsmæssige nu om dage, som han ikke helt kan overskue. Bent frygter mest at skulle pensioneres, og håber han så kan fortsætte som frivillig hjælper hos en ny leder.

TYPE 3: DEN KORTTIDSANSATTE I KAMPAGNEPROJEKT

I Z-købing Kommune kæmper den tidsbegrænset og projekt-ansatte naturvejleder Cecilie. Stillingen er lidt tilfældig og af geografiske grunde placeret i Skoleforvaltningen, men pengene er et kludetæppe af midler fra kommunens Social- og Sundhedsforvaltning og Socialministeriets »Hellere rig og rask, end syg og fattig«-pulje i en 50:50-ordning. Hun er uddannet biolog med speciale i kost og bifag i idræt. Stillingen blev af snørklede veje til en naturvejlederstilling, fordi man konverterede den ene af to tidligere naturvejlederstillinger, da en »rigtig« naturvejleder gik på efterløn.

Det ligger i projekt-konceptet, at alle aktiviteterne foregår i naturen og bruger naturskolens grej og faciliteter. Hun styrer en række unge projektmedarbejdere - et særligt valghold på den lokale idrætsefterskole, der igennem et år skal undervises, undervise og arbejde sammen med naturvejlederen som ambassadører, identifikation, unge-rådgivere, idræts- og friluftvejledere i forhold til kommunens udsatte unge-grupper med overvægts-, motorik-, indlærings- og adfærdsproblemer. Cecilie oplever stor velvilje og opmærksomhed i forvaltninger og lokale medier. I det daglige er det dog svært at handle, fordi der er så mange samarbejdspartnere opad og nedad, og så mange praktiske problemer med grej, tilladelser, sikkerhed, fravær, sociale problemer, ungmedarbejderne og de udsatte unge. Det bliver ikke lettere af, at mange samarbejdspartnere er reserveret over for »denne lille akademikerpige med spinkel stemme«, selvom om hun har nok så meget Fjell-

FLYT LIVET UDENFOR!

TILMELD DIG DEN 1-ÅRIGE FRILUFTSVEJLEDERUDDANNELSE

Hvor: DGI Karpenhøj Natur- og Friluftscener - Mols Bjerger.

Hvem: Alle med interesse for at arbejde med natur og aktivt udeliv.

Hvornår: Mandag 10. august 2009 til fredag 25. juni 2010. Uddannelsen er kompetencegivende svarende til 60 ECTS point.

Pris: 29.600,- kroner. Uddannelsen er SVU-berettiget.

Hvordan: Download studiehåndbogen på www.karpenhoej.dk eller send en sms til 21 15 76 89 med teksten "Friluft 2009", dit navn og adresse og få den tilsendt. Du er også velkommen til at kontakte DGI Karpenhøj på 8635 2804.

DGI Karpenhøj
Natur- og Friluftscener

Dragsmurvej 12. • 8420 Knebel • Telefon: 8635 2804
Mail: karpenhoej@dgi.dk • www.karpenhoej.dk

räven-kluns og faktisk har opnået en 11-plads i Copenhagen Maraton.

Nu er der gået to af de tre år, og Cecilie synes ikke hun har nået ret meget, og hun skal allerede til at søge nye midler, og det er ikke så let her anden gang. Hun brænder stadig for sagen og projektet, som indimellem også virkelig giver nogle solstråle-oplevelser, men succes-raten er - må hun indrømme - skuffende lav, og hun arbejder nu meget på at puste sine magre og spredte resultater lidt op.

I takt med, at projektet snart skal blive mere selvfinansierende uden projektmidler, har hun forsøgt at udbyde betalte natur- og motionsture til grupper og firmaer, men det er meget svært, fordi de mange offentlige gratis naturvejleder-arrangementer har vænnet folk til at »naturvejledning er et gratis offentligt gode«. Hun vil derfor gerne udbyde flere kajak- og friluftslivs-aktiviteter inkl. teambuilding, fordi kunderne der godt ved at »friluftsliv koster«.

Cecilies drøm er et længerevarende projekt, en fast stilling og færre evalueringer. Hun er tilflytter, og kæresten arbejder endnu i København. Først med en fast stilling tør de købe hus og tænke på at få børn, der så kan vokse op i et roligt og naturskønt provinsmiljø.

TYPE 4: DEN USENTIMENTALE KARRIEREPILOT

Dorte er den professionelt ansatte og vellønnede organisations-naturvejleder i Landbrugs-ungdomsorganisationen 4H, ansat med moderne tværgående akademisk uddannelse og trods hendes unge alder allerede med alsidig joberfaring. Dorte hørte først om naturvejledere, da hun søgte og fik denne stilling, der kun er blevet oprettet som naturvejlederstilling, fordi 4H på den måde kunne få 3-årigt løntilskud 220.000 kr/år fra Friluftsrådet. Dorte er faktisk ikke natur- og friluftsmenneske, men kender dog lidt til landbrugsafgrøder, køkkenhave, ukrudt og skadedyr - hun er snarere konsulent og projektleder i forhold til udvikling, kursusvirksomhed, PR, kommunikation og rådgivning til foreningens medlemmer og lokalforeninger. Hun optræder selvbevidst og professionelt, og har hurtigt gjort 4H-ledelsen

glad ved at blive et kendt ansigt og profilere 4H i aviser, radio og TV. Hun fodrer selv medierne med de mange gode historier, som hun er dygtig til at se og fiske op fra omgivelser og netværk, som hun lige »vinkler« originalt og fermt spænder for de mange projekter og organisations-dagsordner, hun har.

Fordi hun er »kendt«, er hun ikke spor flov over, at hun ikke kender alle de sjældne planter og dyr, som de andre naturvejledere på årsmødet falder i svime over. Hvis hun får brug for den slags, bruger hun effektivt internettet og sit store netværk til at samle den nødvendige biologi- og aktivitetsviden op. Andre vil sige, hun kommer for nemt til det, men hun mener, det må være hendes kreativitet, energi og gode resultater, der tæller. Hun tæller ikke timer, for hun er hvor det sner, tjener godt, har hele tiden nye og interessante opgaver, rejser meget og lærer hele tiden nyt.

Til sommer skal hun stå for en landsdækkende 4H-hvervekampagne med 20-25 lokale arrangementer. Her er hun blevet opmærksom på gamle idrætslege og andet friluftsliv som gode aktiviteter og trækplaster til disse arrangementer, og er ved at ansætte nogle af de mange arbejdsløse friluftsv vejledere på timebasis. De er heldigvis både entusias-

FIND DIN VEJLEDER

På hjemmesiden www.danskfriluftsliv.dk kan du blive registreret som aktiv friluftslivsvejleder i dit lokalområde under »Find din vejleder«. Send dine oplysninger til jacob_steensen@hotmail.com Skriv flg. oplysninger:

*Jacob Steensen, Karlshøj 40, 4733 Tappernøje
Tlf: +45 20670650 Mail: jacob_steensen@hotmail.com*

Kompetencer indenfor: Havkajak, kano, træklatring, basisfriluftsliv, kort og kompas, vinterfjeld.

Der er flere af de allerede registrerede, som er blevet kontaktet af diverse virksomheder og firmaer med ønske om events og oplevelsesarrangementer.

stiske, dygtige og billige, da de er sultne efter at få »noget nyt på CV'et«.

Dorte kan trække på landbrugsorganisationernes faciliteter, politiske vægt og netværk, og er selv højteknologisk, moderne, innovativ, projekthaj, der formår at formulere og positionere sig - bl.a. til at få store projektansøgninger igennem. Næste ryk på karrierestigen er næppe som naturvejleder.

FIRE TYPER - OG HVAD SÅ?

Ved at tegne - ikke ét men nu fire - billeder af vidt forskellige naturvejledere, fjerner man jo ikke »klichéen« - der er nu bare fire klichéer. Jeg har valgt at fokusere lidt på de problematiske sider, fordi ideen er dels at vise, at »æblerne ikke nødvendigvis er rødere i naboens have« (friluftsvejlederne misunder vist ofte naturvejlederne deres mange faste jobs, tilskud, store eksponering og

gode økonomi), dels at pege på de udfordringer, der også findes i naturvejleder-verdenen. Det er naturligvis ikke et forsøg på at gøre grin med naturvejledere, skovarbejdere, skolelærere, 4H eller SNS. Jeg har blot tænkt, at et humoristisk blink i øjet ikke skader læseligheden - en type kunne ligeså godt have været en kikset biolog i DGI med grim frisure.

Jeg håber, at beskrivelserne kan være et anderledes indspark til friluftsvejlederes overvejelser og diskussioner om den inspiration, konkurrence og udfordring, I får fra søstergruppen »naturvejlederne«. Og omvendt tjene til at nuancere det spektrum af job- og virksomhedstyper, muligheder og udfordringer, der ligger åbent, når friluftsvejledere forhåbentlig vil søge nogle af de mange fede naturvejlederjobs - bl.a. i takt med at motion og friluftsliv bliver en større og større del af mange naturvejlederjobs. Bare kom an.

BOGANMELDELSE

Af Martin Johnsen

Titel: Den store knivbog

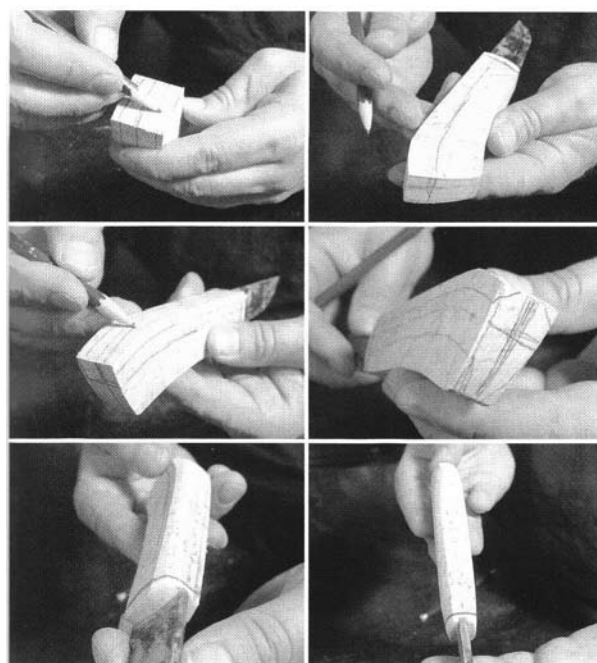
Forfatter: Mikael Hansen

Forlag: Klematis

Udgivelsesår: 2007

Sideantal: 191

EN HJEMMEGJORT KNIV ligger bedre i hånden end en fabriksfremstillet kniv, den synes at skære bedre og så ser den bare flottere ud. Sådan er det med ting, man selv har lavet! Jeg sidder med bogen »Den store knivbog« i hånden og skal anmelde den til Dansk Friluftsliv. Det er flere år siden, jeg sidst har bygget en kniv, så den varme følelse af at have frembragt en kniv ligger noget langt væk. I forordet bliver jeg gjort opmærksom på, at bogen er ambitiøs, men at den henvender sig både til begynderen og nørden, som ønsker at eksperimentere hinsides det mulige. Jeg tager en rask beslutning: Mens jeg læser bogen, vil jeg lave den kniv, som bogen indledes med i en trin-for-trin-anvisning.

Tværsnit af skæfte med opstregning og rå tilslibning.

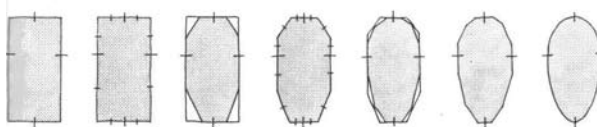

Illustration 1

FØRSTEHÅNDSINDTRYKKET af bogen må siges at være i orden: Inspirerende forsidebillede med otte super flotte knive, talrige billeder af lækre knive i alle former, typer og farver igennem hele bogen, den er trykt i noget lækkert kvalitetspapir, og den giver virkelig læseren det indtryk, at her er noget at komme efter, hvis man vil indføres i knivbyggerens verden.

BOGEN ER INDDELT i fire kapitler: 1) En kniv bliver til, 2) Knive og klinger, 3) Materialer og værktøjer og 4) Alt det andet. I gennemlæsning af disse kapitler bliver jeg klar over, at det er meget mere end en brugsbog - den giver et fantastisk indblik i brugsknivens verden. Alt fra fremstilling af knive med gode illustrationer (se illustration 1), til alverdens materialevalg, masser af gode fif og portrætter af nogle af Danmarks bedste og dygtigste knivmagere, klinge-smede og knivslibere. Et stort plus ved bogen er de billeder af alverdens flotte knive - det giver en masse inspiration. Alle 69 knive, som er afbilledet i bogen, beskrives afslutningsvis med klingens navn, skæfte-

materiale samt andet anvendt materiale (se illustration 2). Derudover henvises man som læser adskillige gange til andre steder i bogen, hvor ting uddybes, hvilket virker meget gennemtænkt og professionelt.

EVIG UDVIKLING OG MODESTRØMNINGER er ikke blot tendenser vi ser i vores moderne samfund - også indenfor knivverdenen hersker disse fænomener. Forfatteren giver i hvert fald udtryk for, at der i de 10-12 år, han har arbejdet med knivmageri, er sket en kolossal udvikling. Tag bare for eksempel knivskæftet - bl.a. skæftemateriale: Før i tiden bestod et knivskæfte ofte af ét stykke gevir eller ét stykke træ - i dag bruges stabiliseret træ (forvitret eller let træ som via en proces har genvundet sin styrke), mange forskellige træarter i samme skæfte med diverse indlæg og for at give kniven den sidste finish kan man dekorere skæftet med en slags tatovering (scrimshaw). I dag skal det være dyrt og lækkert, hvor knivmagning før i tiden var vildt og intuitivt. Også med klingen er der sket en stor udvikling: Man kan ikke længere bare regne med at en knivklinge er blank - nu kan man få Damaskklinger, Mosaikklinger og et hav af overflade- behandlede

klinger (råsmedet, slebet, brunneret, metalliseret, sandblæst). Heldigvis får man en god indføring i alle disse forskellige muligheder og typer. Bogen er dermed helt fremme i skoene, hvad angår nye tendenser og metoder.

DER ER MASSER AF GODE FIF gennem hele bogen. Bl.a.: 1) Gyldne regler ved knivbygning, 2) Lynhurtig indføring i, dog med gode illustrationer, hvordan man signerer sin klinge ved hjælp af ætsning, 3) Hurtig guide til at lave en flot spacer (det dekorative indlæg mellem f.eks. frontholk og skæfte, 4) Fremstilling af frontholk i sølv, 5) Fordele og ulemper ved stort set alle tænkelige træsorter til skæftebrug, 6) Indføring i pautning (dekorerer af læderskeder), 7) Masser af små infobokse - og mange flere.

BOGEN AFSLUTTES med et kapitel om »Alt det andet« som ikke decideret har med knivfremstilling at gøre. Bl.a. danske knivtræf og messer, diverse knivmageres hjemmesider, foreninger og klubber, vedligeholdelse og rengøring af knive, fotografering af knive, våbenlov, Washingtonkonventionen og leverandør- og litteraturliste. Desværre henvises der i bogen flere steder til

INFOMØDE

15. APRIL 2009 KL. 19-22
GYMNASTIK OG IDRÆTSHØJSKOLEN VIBORG
VINKELVEJ 32, 8800 VIBORG

LÆS MERE PÅ
VIAUC.DK/FRILUFTSVEJLEDER

Eller kontakt uddannelsesansvarlig Sune Steiniche Kjær
87 55 19 82 / studiesekretær Inge Jung Steenberg 87 55 19 88

BLIV FRILUFTSVEJLEDER

HVEM?

Uddannelsen henvender sig til alle, der varetager eller gerne vil varetage undervisning i og vejledning om friluftsliv, natur, miljø og kultur for forskellige målgrupper.

HVOR?

Mulige ansættelsesområder for friluftvejledere er bl.a. Produktions- og daghøjskoler, Dag- og døgninstitutioner, Beskæftigelsesprojekter, teambuilding, naturvejledning eller indenfor turistområdet.

HVORDAN?

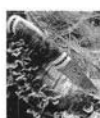
Friluftvejlederuddannelsen kan tages som fuldtids- eller deltidsuddannelse.

Uddannelsen foregår i en konstant vekselvirkning mellem teori, praktiske øvelser og færdighedstræning. Uddannelsen vil i høj grad være projektorganiseret, og en del af uddannelsen vil være tilrettelagt som selvstudium.

HVORNÅR?

Ansøgningsfrist 15. maj 2009
Studiestart d. 10. august 2009

VIA
UNIVERSITY COLLEGE

Side 12
Knivmager: Folmer Schmidt
Klinge: Egen
Skæfte: Masurbirk, bejdset
Frontholk: Rentak, horn

Knivmager: Jette V. Jensen
Klinge: Thomas Norgaard
Skæfte: Oliven
Frontholk: Horn, kamelben

Knivmager: Folmer Schmidt
Klinge: Egen
Skæfte: Masurbirk, bejdset
Frontholk: Rentak, rav

Side 13
Knivmager: Asger Rosager
Klinge: Norsk
Skæfte: Masurbirk, bejdset
Frontholk: Ben, micarta, hestetand

Side 14
Knivmager: Mikael Hansen
Klinge: Jørn Lund
Skæfte: Grenadille
Frontholk: Sølv

Side 15
Knivmager: Mikael Hansen
Klinge: Bjarne Rasmussen
Skæfte: Satiné (træ)
Frontholk: Horn, sølvskiver

Side 16
Knivmager: Mikael Hansen
Klinge: Brian Sørensen
Skæfte: Birk
Frontholk: Økseben, micarta

Side 35
Knivmager: Mikael Hansen
Klinge: Per Björkmann
Skæfte: Stabiliseret birk

Side 36
Knivmager: Mikael Hansen
Klinge: Poul Strande
Skæfte: Ibenholt, sølv

Side 38
Knivmager: Mikael Hansen
Klinge: Jørn Lund
Skæfte: Elmeknude, billardkugle, micarta

Side 41
Knivmager: Jens Rahbek
Klinge: Bjarne Rasmussen
Skæfte: Amboyna, sølv, micarta

Side 51
Knivmager: Hans Henrik Hansen
Klinge: P. Ytterbo, Norge
Skæfte: Ibenholt, bruyere

Detalje af kniv side 15, se denne

Side 52
Knivmager: Jens Anso
Klinge: Egen
Skæfte: Lærredsfiber

hjemmesiden www.denstoreknivbog.dk, som skal være et supplement til bogen, men hjemmesiden er desværre ikke eksisterende, hvilket virker dybt uprofessionelt.

NÅR MAN NU, som Mikael Hansen, allerede har lavet en knivbog (Knivbygning fra 1998), så kan man godt tillade sig som læser at forvente noget mere af en knivbog fra samme forfatter seks år senere. Forfatteren indfrier denne forventning - han gør den nærmest til skamme. Den store knivbog er virkelig en stor knivbog. Afslutningsvis vil jeg lige nævne, at jeg fik lavet en rigtig fin kniv.

DET SIDSTE ORD får forfatteren: Prøv dig modigt frem, lær af andre, stil spørgsmål og mist ikke modet ved synet af de smukke og perfekte knive på de følgende sider. Brug dem i stedet til det, de er tænkt til: inspiration på højt plan.

God læse- og arbejdslyst!

Den store knivbog købes billigt på www.adlibris.dk – 253 kr. inkl. forsendelse.

BOGKLUBBEN I FREMTIDEN

Fremover vil det ikke være muligt at købe alle de bøger som enten er anmeldt eller at finde på hjemmesiden under bogklubben. Årsagen er at langt de fleste bøger er billigere at købe direkte på internettet. Da DFNF altid forsøger at levere den billigste løsning til medlemmerne, vil det kun være de bøger, der ikke kan bestilles på nettet, eller som vi kan skaffe til en speciel pris, I kan købe i bogklubben. Dette vil fremgå af hjemmesiden. I stedet for den traditionelle bogklub opretter vi en bogliste, hvor I kan finde inspiration til friluftslivslitteratur indenfor diverse emner, som allerede findes i bogklubben. I bladet vil der fortsat blive anmeldt nyt samt ældre relevant litteratur.

Hvis I har forslag til nye bøger, som I mener bogklubben skal have eller anmelde, er I velkomne til at skrive til redaktøren på mbjohnsen@gmail.com.

Afsender:
Rasmus Simonsen
Thorsø Skovvej 2 D
8600 Silkeborg

